

Samen Someren: waar het hart van Someren in zit

Sociale structuurvisie gemeente Someren 2030

Samen Someren: waar het hart van Someren in zit

Sociale structuurvisie gemeente Someren 2030

Titel: Samen Someren: waar het hart van Someren in zit
Versie: [Versie 16](#)
Datum: 6 december 2017
Auteur(s): Inge Janssen en Frans Kuijpers
Zaaknummer: SOM/2017/022602

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	2
2.	leeswijzer	5
3.	De titel verklaard	6
4.	De opgave	9
5.	Opgave 1: persoonlijke ontwikkeling: "Leren zichzelf te zijn"	10
6.	Opgave 2: meedoen: "In Someren heeft iedereen zijn plek"	12
7.	Opgave 3: gezond en vitaal: "Samen verder kijken"	15
8.	Opgave 4: veilige leefomgeving: "Aan veiligheid werken we samen"	17
9.	Leidraad voor ons handelen: "Zomeren in Someren"	19

1. Aanleiding en samenvatting

De gemeentelijke verantwoordelijkheid binnen het sociale domein is met de decentralisaties per 1 januari 2015 flink vergroot. Verantwoordelijkheden die overkwamen met een flinke korting op de budgetten, dus alles bij het oude laten, zou leiden tot tekorten. Zeker met het oog op de vergrijzing en de daarmee samenhangende zorg- en ondersteuningsbehoefte.

Verantwoordelijkheden die overkwamen met een opdracht. Die opdracht luidt: versterk de draagkracht en weerbaarheid van mensen zodat ze meer voor zichzelf en voor elkaar kunnen betekenen en minder op de overheid hoeven te leunen. Deze opdracht wordt de 'transformatie' genoemd en komt neer op een cultuurverandering.

De afgelopen jaren hebben we besteed om de nieuwe verantwoordelijkheden te organiseren en vorm te geven. Om te zorgen dat de 'winkel' bleef draaien tijdens en na overgangsdatum. Die afgelopen jaren hebben we ook besteed om ervaring op te doen met deze nieuwe verantwoordelijkheden, om te ontdekken wat ze precies inhielden. Daar hebben we ons inmiddels een duidelijk beeld van gevormd. Nu is het tijd om verder te kijken en vooral om breder te kijken dan bijvoorbeeld een jeugdhulp-, Wmo of participatievoorziening. Nu is het tijd om over de wetten heen te kijken naar die opgave, die transformatie.

Met deze sociale structuurvisie doen we precies dat. We kijken 'over de wetten heen', naar ons ideale sociale domein. Dat hebben we gesitueerd in 2030. Aansluitend ook bij de toekomstvisie Someren 2030, door u als raad in juni 2017 vastgesteld. Met betrekking tot het sociaal domein zijn daar in hoofdstuk 2: Samen Someren, de speerpunten voor het sociaal domein benoemd. als speerpunten genoemd:

- focus op het welzijn van onze inwoners
- preventie,
- optimaal benutten van eigen kracht en het sociale netwerk,
- signalering en bereiken van kwetsbare inwoners
- en onconventionele wegen die los staan van het huidige aanbod waarbij naast het formele aanbod ook naar de mogelijkheden van het informele aanbod wordt gekeken.

Daarop hebben we gekeken welke opgaven dat met zich meebrengt. Opgaven die we tot nu toe ook formuleerden op de diverse beleidsterreinen. Maar dan steeds net een tikkeltje anders en vooral niet voor de volle breedte van het sociale domein. We brengen met deze structuurvisie focus en samenhang aan in die opgave. Bij voorstellen en in werkplannen die wij u in de toekomst voor leggen, zullen wij steeds aangeven aan welke (deel)opgave of opgaven het een bijdrage levert. Dat zorgt voor die samenhang en focus én zorgt ervoor dat we ons steeds bewust zijn waarom we iets doen. Hieronder een overzicht van de hoofd- en deelopgaven:

Hoofd- en deelopgaven

Persoonlijke ontwikkeling: "leren zichzelf te zijn"

1. Samen met onze onderwijspartners werken we aan een goede onderwijsinfrastructuur
2. We investeren in een goede aansluiting tussen het (beroeps)onderwijs in onze regio en de arbeidsmarkt
3. Wij zorgen voor randvoorwaarden die onze inwoners in staat stellen zich te ontwikkelen op het gebied van sport kunst en cultuur
4. We ondersteunen het verenigingsleven omdat zij het cement zijn tussen onze inwoners

Meedoen: "In Someren heeft iedereen zijn plek"

1. Iedereen levert naar vermogen een bijdrage
2. We investeren in sterke gemeenschappen waar mensen zorgen voor zichzelf en elkaar
3. We scheppen randvoorwaarden voor vrijwilligerswerk en mantelzorg

Gezond en vitaal: "Samen verder kijken"

1. We stimuleren gezondheidsbewustzijn en bewustzijn van eigengedrag en investeren in preventie
2. Bij een verzoek om ondersteuning staat het belang van de inwoner altijd voorop, organisatiebelangen zijn altijd ondergeschikt
3. Dienstverlening, zorg en ondersteuning zijn gericht op verbetering van de kwaliteit van leven
4. We zorgen voor randvoorwaarden dat mensen (zo lang mogelijk) zelfstandig kunnen wonen
5. We bieden een vangnet voor hen die het niet zelf kunnen

Veilige leefomgeving: "Aan veiligheid werken we samen"

1. Samen werken we aan veiligheid, we betrekken onze burger, stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid
2. Indien nodig voeren we integrale regie op het bereiken van de afgesproken resultaten, zowel op individueel als op groepsniveau
3. We investeren in vroeg signalering en preventie. Voorkomen is immers beter dan genezen

De structuurvisie is niet concreet en toch ook weer wel. Niet concreet in z'n uitwerking omdat er niet wordt aangegeven wat we allemaal doen en gaan doen. Dat staat in de nog steeds geldende beleidsplannen en dat komt in werkplannen die, als dat nuttig en/of noodzakelijk is, worden opgesteld. Omdat dit een nieuwe manier van werken is, houden we de vinger aan de pols. Dit jaar werken we aan een werkplan sociaal domein hierin wordt het concreet en we gaan nadrukkelijk monitoren hoe en waar onze de sociale structuurvisie helpt en waar niet.

De structuurvisie is wel concreet en wel op drie manieren die met elkaar te maken hebben.

1. Deze visie is concreet in hoofdstuk acht, de leidraad voor ons handelen. Daar geven we hoe we de dingen doen die we gaan doen. Wat inwoners en organisaties van ons kunnen verwachten:
  - dat we uitgaan van vertrouwen en daarom eenvoud in regelgeving organiseren;
  - dat we in samenhang werken, deze visie is er een voorbeeld van;
  - dat we steeds het gesprek zoeken met onze inwoners op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid, en;
  - dat we zelfsturende gemeenschappen activeren en ondersteunen.
2. Deze visie is concreet in de manier waarop inwoners erbij zijn betrokken. Via de interviews en filmpjes die ze van elkaar hebben gemaakt en die de woorden hebben geleverd om deze visie te schrijven. Via de voorbeelden die onder andere deze filmpjes en interviews laten zien. Voorbeelden die ook aangeven dat we niet op nul beginnen. Dat er in de afgelopen jaren al een stevig fundament gelegd is waarop verder gebouwd kan worden aan sterke en weerbare mensen en gemeenschap.
3. Deze visie is vooral ook concreet omdat we een begin maken met de transformatie, die benodigde cultuurverandering. Het sterkste en meest krachtige instrument dat wij als gemeente hebben om deze transformatie tot een succes te maken is niet het geld dat we aan zaken kunnen besteden. Het is niet onze 'macht' om te reguleren. Het krachtigste instrument dat we hebben is onze houding. De structuurvisie met de woorden en voorbeelden van onze inwoners laat die houding zien.
  - Ze laat zien dat wij, burgers, instellingen, bedrijven en de gemeente, die gemeenschap vormen;
  - Ze laat zien dat wij, de gemeente, het gesprek aangaan op basis van gelijkwaardigheid;
  - Ze laat zien dat we in samenhang werken;
  - Ze laat zien dat we gemeenschappen en mensen activeren en ondersteunen.

Dat er een overkoepelende sociale structuurvisie is gemaakt betekent niet dat er maar één bestuurlijk verantwoordelijke is. Deze visie staat los van portefeuillevindingen. Echter de burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid.

Om af te sluiten. '*Samen Someren. Waar het hart van Someren inzit*' is het eerste voorbeeld dat laat zien dat we, óók als gemeente het anders gaan doen. Immers als je doet wat je deed dan krijg je wat je had. En omdat wij, maar vooral ook onze inwoners het in 2030 anders willen, moeten wij het anders doen met de verwachting en stellige overtuiging dat anderen dan ook 'anders' zullen gaan doen. Dan werken we gestaag naar de stip op de horizon die u als raad, samen met inwoners geschetst heeft in '*Veerkrachtig Someren: Toekomstvisie Someren 2030*'. Dat maakt Someren, óók in het sociaal domein toekomstbestendig en bij de tijd.

2. Leeswijzer

De komende bladzijden nemen wij u mee in *Samen Someren. Waar het hart van Someren in zit*, de sociale structuurvisie, de kaders voor ons beleid. In het volgende, tweede, hoofdstuk verklaren wij de titel van deze visie: *Samen Someren. Waar het hart van Someren in zit*. In het vierde hoofdstuk worden de vier hoofdpogaven, die wij voor het sociale domein zien, geschetst. In de vier daarop volgende hoofdstukken worden die vier hoofdpogaven nader uitgewerkt in deelopgaven. Bij het formuleren van de hoofd- en deelopgaven hebben wij de geest achter de wetgeving in het sociale domein centraal gesteld en onze ogen de kost gegeven door voorbeelden vanuit andere gemeenten te raadplegen. Op basis daarvan hebben wij hoofd- en deelopgaven geformuleerd die het gehele sociale domein omsluiten. In het negende en laatste hoofdstuk focussen we de blik op de gemeente als bestuursorgaan en organisatie. In dat hoofdstuk schetsen we de leidraad voor ons handelen.

Bij het schrijven van *Samen Someren. Waar het hart van Someren in zit. Sociale structuurvisie gemeente Someren 2030* hebben we gebruik gemaakt van de vlogs die onze inwoners van elkaar hebben gemaakt en van de mooie initiatieven. Deze voorbeelden hebben wij gebruikt om de opgaven te onderbouwen en om te laten zien dat we samen al een heel eind op de goede weg zijn. Wij zijn hierbij zeker niet volledig en dat was ook niet onze bedoeling. Dit document is bedoeld om een beeld te geven en is niet bedoeld als compleet overzicht. Er zijn veel meer initiatieven en goede voorbeelden waarop we trots zijn. Onze dank gaat uit naar alle initiatiefnemers degenen die worden genoemd én die niet worden genoemd. Want zij zijn allemaal **samen Someren**.

3. De titel verklaard

Deze sociale structuurvisie schetst de doelen ván het gemeentelijk handelen en een leidraad vóór het gemeentelijk handelen voor een periode van twaalf jaar. Een lange periode, drie collegeperiodes. In een dergelijke periode kan er veel gebeuren. Toch is het niet vreemd om een visie voor een dergelijke termijn vast te leggen, met de ruimtelijke structuurvisie (*Structuurvisie Someren 2028*) doen we dat immers ook.

Deze sociale structuurvisie tekent het in *'Veerkrachtig Someren: Toekomstvisie Someren 2030'* geschetste toekomstbeeld voor wat betreft het sociaal domein gedetailleerder in. Opgaven geformuleerd in de sociale structuurvisie vormen de basis voor de werkplannen die voor de diverse beleidsvelden voor één of meerdere jaren worden opgesteld. Hieronder is het gemeentelijke beleidshuis dat zo ontstaat in een schema weergegeven:

Deze sociale structuurvisie heeft als titel *Samen Someren. Waar het hart van Someren in zit*. Een titel die niet voor niets is gekozen. Onze toekomstvisie *Veerkrachtig Someren* geeft richting, het schetst een toekomstbeeld. Het tweede hoofdstuk met als titel *Samen Someren* geeft de ambitie voor het sociale domein.

"Anno 2030 dragen gemeente, bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van leven. Onder bewoners is sprake van een gedeeld gevoel van betrokkenheid bij de dagelijkse woon- en leefomgeving."

Veerkrachtig Someren: toekomstvisie Someren 2030

Vandaar het eerste deel van de titel *Samen Someren*. In deze sociale structuurvisie wordt deze ambitie verder uitgewerkt. Maar dat is niet de enige reden voor deze titel. Een overheid die een visie of beleid opstelt, doet dat samen met de mensen waarvoor zij dat doet. Bij het opstellen van deze visie hebben wij dat ook gedaan en hebben wij nadrukkelijk gezocht naar dat *Samen* van Someren. Dat hebben wij gedaan door een viertal vlogcamera's in de Somerense samenleving uit te zetten. Een vlogcamera met een opdracht:

'film en interview een initiatief of persoon. Een initiatief of persoon die, volgens jou, nu al invulling geeft aan onze ambitie voor 2030. Iets of iemand die jij zóóóó Someren 2030 vindt. Geef vervolgens de camera door aan degene die je hebt geïnterviewd.'

Zo ontstond een ketting, of netwerk, aan initiatieven van mensen die trots zijn op een initiatief en trotse initiatiefnemers die vertelden wat hun drijfveren zijn. Vertelden en nog steeds vertellen. De camera's gaan op het moment dat wij dit schrijven, nog steeds rond. De beelden laten mensen zien die vertellen waar hun hart vol van is. Ze laten zien waar *het hart van Someren inzit*. Daarmee is het tweede deel van de titel verklaard.

Wilt u deze trotse mensen, hun verhalen of hun initiatieven zien? Kijk dan op [het gemeentelijke YouTube kanaal](#). Dan kunt u kunstenaar Björn zien die vol trots vertelt over hoe hij mensen blij maakt met zijn schilderijen en zijn ontwapenende eerlijkheid. Of kijk naar het enthousiasme waar mee Theo zich inzet voor het behoud van het Somerense verleden. Want, om een bekend spreekwoord wat te verhaspelen: *'wie het verleden niet eert, is de toekomst niet waard'*. Of zoals Theo het zelf zegt: *"Zuinig zijn op wat we hebben en niet zomaar weg te gooien."* Iets wat natuurlijk niet alleen voor de fysieke pareltjes uit het Somerense verleden en heden geldt. Of Suus en Anne van de scouting Lierop die vol passie vertellen waarom ze zich met hart en ziel inzetten voor jonge kinderen. Namelijk om ze een: *"super bijzondere ervaring te geven,"* zoals Anne het zegt. Of eigenlijk, om deze ervaring door te geven want zelf heeft ze die ook ervaren. Om hen te laten delen of beter gezegd om dat hart van Someren door te geven.

Deze ketting van gevlogde initiatieven, de mensen, hun motivatie en drijfveren staan centraal in deze visie. Die ketting laat de pareltjes van nu zien en die laten zien hoe we samen die ambitie voor 2030 vorm kunnen geven. Zij doen ons nu voor hoe dat kan. Wij hopen dat hun bevlogenheid anderen inspireert. Ons, raadsleden, college van burgemeester en wethouders en ambtenaren, inspireert het in ieder geval.

4. De opgave

De belangrijkste opgave voor het sociale domein ligt in het vermogen om iedere inwoner van Someren een veilige omgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om naar vermogen mee te doen. Iedereen telt mee en niemand staat buitenspel! Ieder individu, gezin, buurt, organisatie of vereniging heeft een aantal behoeften zoals veiligheid, gezondheid, meedoen en ontwikkeling. Deze behoeften zien wij als de hoekstenen van ons 'thuis' dat Someren heet; onze sociale opgaven. Kernwaarden hierbij zijn vertrouwen, betrokkenheid, toegankelijkheid, gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Uit deze opdracht destilleren wij vier hoofdopgaven:

Hoofdopgaven

Persoonlijke ontwikkeling: "leren zichzelf te zijn"

Meedoen: "In Someren heeft iedereen zijn plek"

Gezond en vitaal: "Samen verder kijken"

Veilige leefomgeving: "Aan veiligheid werken we samen"

Vier opgaven niet alleen voor de gemeente Someren. Nee, vier opgaven voor de gemeenschap van Someren. De gemeenschap bestaande uit haar inwoners, bedrijven, scholen, organisaties, verenigingen, bezoekers en de gemeente. Iedereen draagt zijn of haar steentje bij om die gedeelde betrokkenheid bij de dagelijkse woon- en leefomgeving vorm te geven. Achter ieder opgave een quote van een betrokkene in het traject. Een quote die de kern raakt van de opgave. Die het gevoel van Somerenaren bij de opgave weergeeft.

Vier opgaven die Mariëlle combineert in één project. Mariëlle begint in Someren een thee-bos. Zij wil met dit bos mensen ervan bewust maken dat je ook zelf in je eigen omgeving je voedsel kunt telen. Dat voedsel een geschiedenis heeft en dat je voedselkeuze gevolgen heeft voor jou, je omgeving en onze planeet, voor een leefomgeving die veilig moet zijn. Dat wil ze doen om te laten zien: "*dat we meer kunnen dan we zelf denken.*" Met dat meer draagt ze bij aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen. In haar thee-bos biedt ze ruimte aan iedereen om mee te werken en vooral aan mensen die om een of andere reden moeite hebben met hun plek vinden en met meekomen. Werken aan een beter milieu, aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen en dan vooral voor mensen die het lastig hebben. Als dat lukt dan zal dat zeker van invloed zijn op de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners.

5. Opgave 1: persoonlijke ontwikkeling: “Leren zichzelf te zijn”

“Ik hoop dat wij dan niet meer bestaan.” Het antwoord van Geert van de Peelpioniers op de vraag hoe hij de toekomst van de Peelpioniers in 2030 ziet. Geert zet zich met zijn Peelpioniers in voor mensen die hun droom en talent najagen. Hij wil dat mensen in hun leven en ook in hun werk de kans krijgen hun passie na te jagen. Hij ziet dat dit nu vaak nog lastig is. Mensen met bijzondere talenten passen vaak niet binnen de normale kaders van onderwijs, opleiding en werk en dat is jammer. Voor de Peelpioniers staat juist het talent van jongeren centraal, dat talent wordt op een uitdagende manier ontwikkeld waarbij andere kennis en vaardigheden meeliften op de drive die de jeugdige krijgt van het werken aan zijn talent. Of zoals ze het op hun [website](#) formuleren: *“Onze pioniers zitten niet stil en er wordt altijd gewerkt aan nieuwe specialismen.”* Geert staat in een lange traditie van pioniers. Pioniers die in vroeger jaren de woeste Peel ontgonnen en er vruchtbare cultuurgrond van maakten en waarop zij met hun agrarische bedrijven een belangrijke bijdrage leverden aan de Nederlandse welvaart in het algemeen en van Someren in het bijzonder.

In onderstaand schema is de opgave persoonlijke ontwikkeling uitgewerkt in vier deelopgaven.

“Leren zichzelf te zijn”

1. Samen met onze onderwijspartners werken we aan een goede onderwijsinfrastructuur.
2. We investeren in een goede aansluiting tussen het (beroeps)onderwijs in onze regio en de arbeidsmarkt.
3. Wij zorgen voor randvoorwaarden die onze inwoners in staat stellen zich te ontwikkelen op gebied van sport, kunst en cultuur
4. We ondersteunen het verenigingsleven omdat zij het cement zijn tussen onze inwoners

Vier deelopgaven die laten zien dat het de mensen, hun bedrijven en instellingen zijn die het werk doen en die hierbij kunnen rekenen op een faciliterende en ondersteunende gemeente. Want de kracht van een samenleving staat of valt met de kracht van de mensen waaruit de samenleving bestaat. Een samenleving wint aan kracht als haar leden hun kracht ontwikkelen, hun talenten ontplooiën. Die samenleving moet daarvoor wel de juiste randvoorwaarden scheppen, ze moet kansen en uitdagingen bieden. De Somerense gemeenschap biedt volop mogelijkheden om jezelf en je talenten te ontwikkelen: onderwijs, werk, sport, bewegen, persoonlijke- en kunstzinnige vorming en culturele activiteiten. Deze activiteiten stimuleren en versterken het zelfvertrouwen, de samenwerking en verbeeldingskracht van onze burgers.

De Peelpioniers zijn daarmee al zóó 2030. Wat zou het betekenen voor de kracht van de Somerense samenleving als veel meer instellingen, verenigingen, bedrijven, onderwijsinstellingen en vooral ook de gemeente, op zijn eigen terrein zou 'Peelpionieren'? Dan zou de uitspraak van

Geert waarmee we de beschrijving van dit hoofdstuk begonnen, waarheid kunnen worden. Dan zouden de Peelpioniers overbodig zijn. Dan zou de ambitie achter deze opgaven bereikt zijn. Laten we hopen dat Geerts antwoord werkelijkheid wordt. Nee. Laten we meer dan hopen, laten we er samen aan werken!

Samen met Geert, maar ook met Anne en Suus van Scouting Lierop want talent ontdek je via "*super bijzondere ervaringen*" die je opdoet. Anne heeft, bewust of onbewust, via die 'super bijzondere ervaring' die zij opdeed, ontdekt dat haar passie lag bij het werken met kinderen. In het begeleiden van kinderen in het zoeken naar, vinden en ontwikkelen van hun passie. Ze is nu juf op een basisschool. Dat deze kinderen, zoals Ela het verwoordt in het gesprek dat ze heeft over haar inzet voor de meidengroep van Onis, "*leren zich zelf te zijn.*" Dat ze leren zichzelf te zijn en daarbij tevens "*de eigen omgeving leren kennen,*" woorden van Lindy van Onis. Lindy begeleidt statushouders bij hun ontdekkingstocht door de Nederlandse en Somerense samenleving zodat ze hier niet alleen een huis hebben, maar vooral ook een thuis. Ook Lindy zet hierbij, net als Geert en zijn Peelpioniers in op de competenties en kwaliteiten van de statushouder die ze begeleidt. Ook op latere leeftijd blijft dat uitgaan van je passie belangrijk. Voor Tiny van de dagbesteding in Lierop staat dat centraal bij de activiteiten van de dagbesteding: "*Doen wat de mensen zelf willen.*"

Samenwerken door vanuit mogelijkheden en kansen te kijken, niet vanuit regels, bedreigingen en moeilijkheden. Samenwerken door elkaar uit te dagen.

6. Opgave 2: Meedoen: "In Someren heeft iedereen zijn plek"

"Zuinig zijn op wat we hebben en niet zomaar weg te gooien." Een uitspraak van Theo. Hij zet zich in voor het behoud van monumenten en monumentjes. Fysieke uitingen van het rijke Somerense verleden. Alhoewel hij het misschien zo niet bedoeld heeft, kun je de uitspraak van Theo breder zien dan de monumenten waarvoor hij zich met hart en ziel inzet. Moeten we niet ook zuinig zijn op elkaar? Op elkaar omdat iedereen, jong en oud, met en zonder beperkingen, er mag zijn, iets bijdraagt en betekent. Dat 'er zijn' en 'iets betekenen' al een zinvolle bijdrage is aan onze samenleving. Dit moeten we niet 'zomaar weggooien', hier moeten we zuinig op zijn. Dit moeten we zichtbaar maken. Recent onderzoek door de GGD laat zien dat veel mensen eenzaam zijn. Niet eenzaam omdat ze weinig andere mensen zien of te weinig tussen andere mensen komen, ook dat komt voor. Nee, eenzaam omdat ze het gevoel hebben er niet toe te doen, dat ze geen nuttige bijdrage meer leveren. Zuinig zijn op mensen kan door iedereen mee te laten doen en dat meedoen, die bijdrage aan de Somerense samenleving, te waarderen. De Viersprong is daarvan een mooi voorbeeld. Mensen die op een of andere manier ondersteuning of dagbesteding nodig hebben, worden ingezet als vrijwilliger en helpen en ondersteunen elkaar en dat geeft een gevoel van 'nodig' zijn, van trots. Of als u het met eigen ogen wilt zien, ga dan eens op donderdag soep eten in De Ruchte. Soep gemaakt en met trots uitgeserveerd door de mensen met een verstandelijke beperking die worden ondersteund door ORO. Zo zorgen we ervoor, zoals Toon van de werkgroep wonen uit Lierop het zegt dat *"mensen zich thuis voelen."*

Bijdragen kan door deelname aan het onderwijs, door scholing, een betaalde baan, als vrijwilliger of mantelzorger of als lid van een actieve gemeenschap. Een betaalde baan veronderstelt dat er iemand is die je betaalt en daarmee komen we bij een belangrijke randvoorwaarde bij deze opgave: er moet een voldoende aanbod aan betaald werk zijn. Hier raakt de sociale structuurvisie zijn ruimtelijke- en economische tegenhanger. Het zorgen voor voldoende aanbod aan betaald werk is een van de belangrijkste opgaven binnen de economische structuurvisie. Die banen moeten ergens worden uitgeoefend en die locatie moet ontsloten worden. In de ruimtelijke structuurvisie zal dit een opgave zijn en zal deze opgave tegen andere ruimtelijke opgaven zoals bijvoorbeeld natuurbeheer moeten worden afgewogen.

Bijdragen kan op vele manieren. Neem de actie tot behoud van de pastorie voor de gemeenschap in Someren-Eind. Inwoners willen deze pastorie behouden en kopen, gezamenlijk via aandelen waardoor iedereen naar draagkracht kan bijdragen. Een mooi voorbeeld dat laat zien waartoe gemeenschappen in staat zijn. Zummere Power werkt aan een andere manier om een steentje bij te dragen aan de gemeenschap door in te zetten op duurzame energie en het rendement ervan te investeren in de gemeenschap.

In onderstaand schema is deze opgave uitgewerkt in drie deelopgaven.

“In Someren heeft iedereen zijn plek”

1. Iedereen levert naar vermogen een bijdrage
2. We investeren in sterke gemeenschappen waar mensen zorgen voor zichzelf en elkaar
3. We scheppen randvoorwaarden voor vrijwilligerswerk en mantelzorg

Randvoorwaarde: de beschikbaarheid van voldoende aanbod aan werkgelegenheid, zowel lokaal als regionaal

Een mooie ambitie en er zijn al positieve ‘zwaluwen’ die laten zien dat deze ambitie binnen bereik ligt. De vlogactie ging van start met ons college van burgemeester en wethouders, ieder collegelid ging in gesprek met een pareltje en voormalig burgemeester Veltman bezocht het Varendonck college. Daar sprak hij met adjunct directrice Paula, maar vooral met Hylke en Iris, twee van de bijna dertig leerlingen die een rol vervullen als leerlingbemiddelaars op het Varendonck college. Als bemiddelaar lossen zij conflicten op tussen medeleerlingen en dat doen zij met succes. Succes omdat conflicten op school nu minder vaak escaleren, maar ook omdat zij goede ervaringen opdoen met bemiddelen. Ervaringen die een *“les voor het leven”* zijn zoals zij aangaven. Een les die bijdraagt aan het zelf-organiserend vermogen van de Somerense samenleving.

De al eerder aangehaalde Ela, die werd geïnterviewd door wethouder Maas, is ook zo’n zwaluw die de zomer aankondigt. Ze geeft ons een wijze raad : *“Je wil heel graag advies geven, maar dat werkt niet. Je moet luisteren zonder advies te geven.”* Dat had zij, pas achttien jaar, geleerd van haar inzet voor de meidengroep. Alhoewel, pas achttien? Zelf formuleerde ze het iets anders: *“Naarmate je achttien wordt dan ben je al een beetje oud.”*

Neem de Weijers in Someren-Noord, het wijkgebouw dat volledig draait op de inzet van vrijwilligers onder de bezielende leiding van Jeanne. Een schoolvoorbeeld van wat een gemeenschap kan bereiken en een daarmee een mooie ‘zwaluw’. Zo zijn er meer initiatieven, maar ook verenigingen, die draaien op één of twee kartrekkers die prachtige resultaten behalen.

Zwaluwen die de zomer aankondigen en er zijn er vast nog wel meer, alleen is die zomer er nog niet. Daarvoor is meer nodig. Daarvoor is de inzet van iedere Somerenaar nodig. De voorbeelden laten zien dat er veel kan, ze laten echter ook zien dat er veel nodig is. Anne en Suus, maar ook Tiny Steenbakkers geven een kritische succesfactor aan. Die *“super bijzondere ervaring”* kan alleen worden doorgegeven als er mensen zijn zoals Suus en Anne. *“Mensen laten doen wat ze willen”* in de dagbesteding kan alleen als er bevlogen mensen zijn zoals Tiny en haar team. Al heeft Tiny *“het geluk”* zoals ze zelf zegt dat *“sommige vrijwilligers uit de zorg komen.”* En ook Lindy geeft dit signaal af, zij kan het ‘thuis voelen’ van een statushouder alleen bereiken met inzet van vrijwilligers, want zo zegt ze zelf: *“een vrijwilliger kunnen we niet missen.”* Als we die wel missen

en vooral die bezielende kartrekkers zoals Jeanne, missen de kinderen die 'super bijzondere ervaring', kunnen de ouderen in Lierop niet 'doen wat ze willen', voelt de statushouder zich niet 'thuis' en wordt zijn passie onbenut gelaten en draait De Weijers niet.

Ook hier willen we het samen doen, alle Somerenaren, bedrijven, scholen, instellingen én de gemeente. De zomer komt als we allemaal binnen onze vermogens bijdragen. Er is meer, want deze medaille heeft een keerzijde die door Ruud van de Speledonckers voor zijn vereniging als volgt wordt verwoord: "*Bij de Donckers heeft iedereen een plek.*" Hiermee geeft hij treffend die keerzijde weer. Bij de Speledonckers doet iedereen die zich aanmeldt mee. Mee als acteur, bij het maken van de kleding, in de catering of op een andere manier. Voor iedereen wordt een passende plek gevonden. We zeggen Ruud na: "*in Someren heeft iedereen een plek.*" Een passende plek want "*Iedereen mag zichzelf zijn,*" zoals Ela het formuleert.

Somerenaren, bedrijven, scholen en instellingen kunnen er hierbij op rekenen dat de gemeente ondersteunt, faciliteert en stimuleert waar dat nodig is en zo werkt aan die sterke gemeenschap waar we voor elkaar zorgen. Laten we er allemaal aan gaan werken zodat het echt gaat zomeren in Someren.

7. Opgave 3: Gezond en vitaal: "samen verder kijken"

Onze inwoners nemen verantwoordelijkheid voor hun gezondheid en het zo lang mogelijk gezond en zelfstandig leven en wonen. Hierbij kunnen zij rekenen op een basis van ondersteuning en zorg op maat; voor de meest kwetsbare inwoners zorgen we voor een vangnet. Dit vraagt om een efficiënt, effectief en toekomstbestendig aanbod op maat. Dat vraagt om meer mensen zoals Ilya en Ellen, twee medewerkers van Wocom. Als zij bemerken dat een huurder zijn huur niet betaalt, dan gaan ze samen op bezoek. Dan gaan ze het gesprek aan om te kijken wat er aan de hand is. Dan kijken ze verder dan hun eigen verantwoordelijkheid en "*vaak zijn mensen dan blij.*"

"Samen verder kijken"

1. We stimuleren gezondheidsbewustzijn en bewustzijn van eigengedrag en investeren in preventie
2. Bij een verzoek om ondersteuning staat het belang van de inwoner altijd voorop, organisatiebelangen zijn altijd ondergeschikt
3. Dienstverlening, zorg en ondersteuning zijn gericht op verbetering van de kwaliteit van leven
4. We zorgen voor randvoorwaarden dat mensen (zo lang mogelijk) zelfstandig kunnen wonen
5. We bieden een vangnet voor hen die het niet zelf kunnen

Bewustzijn van het eigen gedrag, dat is waar veel of eigenlijk alle initiatieven die zijn gefilmd, aan werken. Neem Mariëlle en haar thee-bos in Someren. Met dit bos wil zij je ervan bewust maken dat voedsel een geschiedenis heeft en dat je voedselkeuze gevolgen heeft voor jou, je omgeving en onze planeet. Of de Peelpioniers, zij willen ruimte voor passie en talent. Als pioniers doen zij aan ook bewustwording. In de Lieropse natuur werken Anne en Suus ook aan bewustwording van hun 'welpen' en zo kunnen we nog veel meer initiatieven noemen die bewustzijn ontwikkelen.

Bewust zijn van het eigen gedrag zorgt er indirect ook voor dat mensen bewuster gaan leven iets wat een positieve invloed heeft op hun gezondheid. De gemeente ondersteunt en faciliteert gezondheidsbevorderende programma's gericht op de gehele bevolking en op specifieke doelgroepen.

De gemeente heeft de wettelijke plicht om mensen die dat nodig hebben passende ondersteuning te bieden. Die gemeentelijke plicht komt na de plicht van de gemeenschap om voor elkaar te zorgen. De Lieropse dagbesteding van Tiny is een prachtig voorbeeld van een manier waarop een gemeenschap die plicht kan invullen. Een dagbesteding die geheel draait op vrijwilligers uit het dorp. "*Wij hebben het geluk dat we vrijwilligers hebben uit de zorg,*" zo zegt Tiny. Dat geluk maakt dat de dagbesteding veel zelf kan. "*Zulke initiatieven hebben zeker toekomst,*" zo denkt Tiny en ze denkt dat de dorpsondersteuners een belangrijke rol kunnen vervullen, in Lierop ervaart zij dat nu

al: "zij (dorpsondersteuner Anita Hurkmans) *heeft heel goed in de gaten wie er behoefte heeft aan dagbesteding.*" Niet iedereen die dagbesteding nodig heeft zal door Tiny en haar enthousiaste club vrijwilligers geholpen kunnen worden. Ook hier faciliteert en ondersteunt de gemeente haar inwoners. Tiny's dagbesteding is prachtig voorbeeld van wat de dorpscoöperatie [LieropLeeft](#), waar ook de werkgroep Wonen van Toon van de Ven een onderdeel van is, voor elkaar krijgt. LieropLeeft laat zien waartoe een gemeenschap in staat is als de leden van die gemeenschap ergens de schouders onder zetten.

Voor hen die meer nodig hebben neemt de gemeente Someren haar verantwoordelijkheid en organiseert en regelt samen met partners passende ondersteuning. Voor hen doet de gemeente meer dan faciliteren en ondersteunen. Voor hen organiseert de gemeente een passend aanbod aan collectieve en individuele ondersteuning en zorg. Passende zorg en ondersteuning waarbij de menselijk maat uitgangspunt is, gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren en het verbeteren van de kwaliteit van leven. Of zoals Ellen van Wocom het zegt: "*Samen verder kijken.*"

8. Opgave 4: Veilige leefomgeving: "Aan veiligheid werken we samen"

Een veilige leefomgeving is de basis om je als inwoner prettig te voelen, mee te doen en te ontwikkelen. Zorgen voor veiligheid is een primaire taak van de overheid, sommigen zullen zeggen dé taak waarom er een overheid is. Dé taak van de overheid, maar ook hier zijn de inwoners onmisbaar. De leefbaarheid van een dorp of buurt wordt positief beïnvloed door samen te werken, en goed naar elkaar te luisteren. Door elkaar aan te spreken op de verantwoordelijkheid. Veiligheid is immers geen zaak van de overheid en politie alleen maar vooral ook van onze inwoners en ondernemers zelf. Wij zien de volgende deelopgaven:

"Aan veiligheid werken we samen"

1. Samen werken we aan veiligheid, we betrekken onze burger, stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid
2. Indien nodig voeren we integrale regie op het bereiken van de afgesproken resultaten, zowel op individueel als op groepsniveau
3. We investeren in vroeg signalering en preventie. Voorkomen is immers beter dan genezen

Randvoorwaarde: we werken informatie gestuurd en doelgericht

Samen zijn we verantwoordelijk voor een veilige leefomgeving. Dat gaat niet vanzelf, daarvoor moet je elkaar kennen en vertrouwen. Roos, Frans en Jill, jongerenwerkers bij Onis merken dagelijks dat veiligheid en vertrouwen niet vanzelfsprekend zijn, daar moet je wat voor doen. Roos over haar werk met jongeren: "*We proberen een band op te bouwen, vertrouwen te wekken.*" Want alleen als die band en dat vertrouwen er zijn, kunnen zij een jongere die dit nodig heeft verder helpen. En hoe ze dat doen? "*We beginnen met activiteiten en daarna komt het praten.*" Begint je veilig voelen niet ook met een band opbouwen, een band die tot vertrouwen leidt?

Het Varendonck College laat een mooi voorbeeld zien van samenwerken. Op de school zijn bijna dertig leerlingen actief als leerlingbemiddelaars zoals Hylke en Iris. Zij bemiddelen in conflicten en meningsverschillen tussen leerlingen en begeleiden brugklassers bij de overstap van basisschool naar voortgezet onderwijs. Zo dragen ze bij aan de (sociale) veiligheid op en om de school.

Samen verantwoordelijk, dat is ook zoals Toon van de Ven van de werkgroep wonen van LieropLeeft, in de wedstrijd zit. Met zijn werkgroep bekijkt hij de mogelijkheden om te zorgen dat alle inwoners naar volle tevredenheid in Lierop kunnen blijven wonen. Zodat 'mensen die zich thuis voelen', ook in Lierop kunnen blijven wonen, leven en bijdragen aan de kracht van Lierop zodat Lierop blijft leven.

Een ander mooi voorbeeld betreft ons plan van aanpak Weerbaarheid. Een leven zonder risico's is onmogelijk en de beste verzekering tegen risico's in het leven zijn sterke en weerbare mensen. Met

dit uitgangspunt en de gezamenlijke verantwoordelijk in het achterhoofd is ook het Plan van Aanpak Weerbaarheid opgesteld. Een plan met activiteiten die gericht zijn op het versterken van de weerbaarheid van onze kinderen. Activiteiten waarbij scholen, kinderopvangorganisaties, instellingen en de gemeente samenwerken. Een samenwerking waarbij partijen elkaar op de inhoud hebben gevonden en de gemeente de randvoorwaarden heeft geschapen om aan het werk te kunnen gaan. Zo versterken we elkaar én vooral onze jeugd in het omgaan met risico's en bedreigingen.

De overheid stelt en handhaaft de regels. Maar met alleen regels en de handhaving ervan is een leefomgeving nog niet veilig. Je veilig voelen in je eigen huis, dorp en omgeving, vraagt om meer. Een omgeving zonder gevoel van bedreiging en ander (huiselijk) geweld, met hulp voor complexe problemen bijvoorbeeld op het gebied van verslaving, schulden of psychiatrie. Als de veiligheid in het geding is, grijpen we resoluut in, bieden we een solide vangnet en handhaven we de wet. Dan laten we, met de woorden van Tiny over de ondersteuning van ouderen in Someren: "*Geen gaten laten vallen.*" Als de veiligheid in het geding is, dan laten wij geen gaten vallen. Dat wil niet zeggen dat wij een garantie kunnen geven op een samenleving zonder risico's.

9. Leidraad voor ons handelen: "Zomeren in Someren"

"Ik hoop dat wij dan niet meer bestaan." Met deze uitspraak van Geert start de beschrijving van de eerste hoofdpogave. Geert geeft de volgende definitie van een pionier: *"je doet iets als eerste en daarna help je anderen om dat ook te doen."* De gemeente is geen pionier. Veerkrachtig Someren beschrijft de rol van de gemeente in het sociaal domein: *"Wij nemen de kracht van de dorpsgemeenschappen als uitgangspunt en zijn een overheid die de voorwaarden schept om initiatieven uit die gemeenschappen tot ontwikkeling te laten komen. Wij voegen waarde toe – voor zover nodig – aan initiatieven die ten goede komen aan welzijn en welvaart van onze inwoners ... Wij nemen zelf een faciliterende rol in waarmee we burgers ondersteunen, veelal in samenwerking met professionele partners. Zo nodig treden we tijdelijk op als vangnet."* Wij zien die faciliterende en ondersteunende rol op een soortgelijke manier als de Peelpioniers hun rol zien. De Peelpioniers willen vernieuwing bij anderen aanjagen en als dat is gebeurd, is hun rol uitgespeeld. De gemeente ondersteunt en faciliteert 'pioniers' en initiatiefnemers. Ondersteunt en faciliteert daar waar nodig en zolang als nodig. Onze inzet zal altijd gericht zijn op het 'niet meer nodig zijn'. Dat moment is bereikt als initiatieven en mensen het zelf kunnen. Om de uitspraak van Geert wat aan te passen: *"wij hopen dat wij niet meer nodig zijn."* Omdat we in een dynamische en veranderende samenleving leven, zullen pioniers nodig blijven en zal ook de overheid als facilitator en ondersteuner nodig blijven maar dan wel voor steeds andere initiatieven.

De Sociale Structuurvisie is de start van ieder uitvoeringsplan. Het belangrijkste middel dat wij hierbij kunnen inzetten is de manier waarop wij handelen, onze houding. Handelen dat bijdraagt aan het bereiken van de in deze visie gestelde ambitie. Op basis van de in Veerkrachtig Someren geformuleerde uitgangspunten hebben wij de volgende leidraad voor ons handelen, gericht op het 'niet meer nodig zijn', geformuleerd:

1. We organiseren eenvoud in regelgeving. We werken vanuit vertrouwen en laten los waar mogelijk. We kunnen en willen als overheid niet alle mogelijke risico's uitsluiten.
2. We werken in samenhang, zowel intern (zorg, veiligheid, ruimte etc.) als extern. We maken keuzes in samenhang met andere beleidsvelden. We dagen onze partners uit tot vernieuwing, verbetering en experimenten en we richten onze financiering hierop in. We dagen hen uit om zich te laten inspireren door vrije geesten zoals pionier der pioniers Geert.
3. We zoeken steeds het gesprek met de burger. We gaan het constructieve gesprek aan op basis van gelijkheid en wederkerigheid. De dorpsondersteuners zijn hierbij een belangrijke schakel.
4. We scheppen een basis voor zelfredzaamheid en zelfsturing. Ons handelen is gericht op het versterken van onze inwoners, de samenleving en het aanspreken van de eigen kracht van de burger. We activeren en ondersteunen zelfsturende gemeenschappen. We verwelkomen initiatieven.

Dit mag iedereen van ons verwachten en wij mogen hierop ook worden aangesproken. Zo dragen wij eraan bij dat het, zoals we al eerder schreven, gaat zomeren in Someren. Wij, raad, bestuur en organisatie, zullen ons die leidraad eigen moeten maken. We moeten onszelf trainen in een andere manier van kijken en werken en dat zal niet vanzelf gaan, dat zal training en begeleiding vragen.

Dat vraagt om mensen die ons een spiegel voorhouden. Mensen die ons confronteren met onze daden als die ook of juist vooral niet stroken met deze woorden.

Cruciaal is het begrip vertrouwen en dat is een medaille met twee zijden. Vertrouwen moet je opbouwen door betrouwbaar te zijn en alleen door betrouwbaar te zijn kun je de ander aanspreken, mocht die zich onbetrouwbaar tonen. Vertrouwt de gemeente de burger en samenwerkingspartners en vertrouwen zij de gemeente en elkaar? Vertrouwen kun je niet in regelgeving bureaucratiseren. Sterker nog, een overdaad aan regelgeving en bureaucratie zijn tekenen van wantrouwen, een teveel aan regels verkleint immers de ruimte. Werken aan vertrouwen is werken aan jezelf, je betrouwbaar tonen. Vertrouwen krijg je door het te geven en het te verdienen. Vertrouwen kun je alleen maar krijgen, om de jongerenwerkers van Onis aan te halen, door een band op te bouwen. Vertrouwen komt, zoals het spreekwoord zegt, te voet.

Gemeente
Someren